VIII kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Infrastruktury**
(nr 108)
z dnia 6 lipca 2017 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Infrastruktury (nr 108)

6 lipca 2017 r.

Komisja Infrastruktury obradująca pod przewodnictwem posła **Bogdana Rzońcy (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– poprawki zgłoszone w czasie drugiego czytania do projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (druki nr 1624 i 1666).

W posiedzeniu udział wzięli: **Kazimierz Smoliński** sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa wraz ze współpracownikami, **Łukasz Zgod**a inspektor kontroli państwowej w Najwyższej Izbie Kontroli, **Jan Śpiewak** prezes Stowarzyszenia Wolne Miasto Warszawa, **Ryszard Tkacz** prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Razem", **Renata Zybertowicz** przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie", **Anna Grabska** sekretarz Krajowego Stowarzyszenie Spółdzielców „Nasze Mieszkania", **Antoni Przechrzta** członek SOS Płock, SBM Zachód.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Marcin Mykietyński, Elżbieta Kessel** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych; **Monika Bies-Olak, Magdalena Klorek** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dzień dobry państwu.

Ponownie witam na kolejnym posiedzenie Komisji Infrastruktury, tym razem posiedzeniu samej Komisji Infrastruktury.

Proszę państwa, dzisiaj w porządku dziennym mamy rozpatrzenie poprawek zgłoszonych w trakcie drugiego czytania do projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz niektórych innych ustaw (druki nr 1624 i 1666).

Stwierdzam kworum.

Możemy zatem przystąpić do procedowania. Proszę państwa, w sumie mamy do rozpatrzenia dwadzieścia poprawek.

Czy do porządku obrad są jakieś uwagi?

Nie widzę, bardzo dziękuję.

Myślę, proszę państwa, że w toku dotychczasowych prac poszczególne kluby zaprezentowały swoją wiedzę na temat projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, a zatem proponuję bezpośrednio, już bez komentarzy przystąpić do analizy poprawek. Jeżeli państwo pozwolicie będę tak procedował, że do poszczególnych poprawek będę zadawał pytanie, kto jest za, kto jest przeciw, kto się sprzeciwia. Nie chodzi tutaj tylko o ekonomię czasu, ale też o znajomość tematu. Wiemy, czego poprawki dotyczą.

Wobec powyższego przystępujemy do analizy poprawki nr 1. Jest to poprawka zgłoszona przez Klub Poselski Kukiz'15. Chciałbym zapytać państwa posłów, kto z państwa jest...

Zgłasza się Biuro Legislacyjne, proszę bardzo.

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Monika Bies-Olak:

Szanowni państwo, poprawki nr 1 i 2 zostały zgłoszone do pkt 1 w art. 1. W związku z tym pozytywna rekomendacja poprawki nr 1 będzie automatycznie oznaczać negatywną rekomendację poprawki nr 2. Będziemy prosiły o możliwość zawarcia w sprawozdaniu uwagi, że przyjęcie poprawki nr 1 w głosowaniu na posiedzeniu Sejmu spowoduje bezprzedmiotowość poprawki nr 2.

Chciałybyśmy jeszcze wypowiedzieć się co do treści ust. 1, w poprawce nr 1. Zawiera on niekonsekwencję, ponieważ wnioskodawcy poprawki ekspektatywą nazywają wszel-

kie prawa dotyczące lokalu. W obowiązującej ustawie, jak i w przedłożeniu rządowym, ekspektatywa jest zastrzeżona do prawa odrębnej własności. W przypadku przyjęcia poprawki nr 1 byłaby niespójność w projekcie ustawy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę uprzejmie, zgłasza się pani i pan, więc nie wiem, kto…

Proszę bardzo.

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Nie zgadzam się z tym, co powiedziała pani legislatorka.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę uprzejmie się przedstawić.

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Przepraszam bardzo – Renata Zybertowicz. Stowarzyszenie „Niezależni na Skarpie", Toruń.

Proszę państwa, istnieje uchwała Sądu Najwyższego, w której wypowiada się on o sytuacji ludzi, którzy od dawna w pełni mają opłacone swoje mieszkanie o statusie własnościowe spółdzielcze prawo do lokalu. Jeżeli ludzie mają własnościowe prawo w spółdzielni a budynek, w którym mieszkają, stoi na nieuregulowanym gruncie, czyli na gruncie niebędącym w posiadaniu spółdzielni, to Sąd Najwyższy określił, że ci ludzie (są ich tysiące a może nawet setki tysięcy osób, szczególnie w Warszawie) posiadają ekspektatywę. Stąd tutaj jest poprawka.

Proszę państwa, proszę uwierzyć nam społecznikom. My przyjeżdżamy tutaj za własne pieniądze. Koszmarne sytuacje spółdzielczości mieszkaniowej w całej Polsce znamy z autopsji, z pierwszej ręki. Proszę sprawdzić to, o czym mówię. Tak rzeczywiście jest. Ludzie mają kłopoty ze sprzedaniem swoich mieszkań, ponieważ w dzisiejszych czasach nikt nie chce kupić mieszkania, wobec którego nie może być wyodrębniona własność. Sąd Najwyższy tak to nazwał.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Jakie jest stanowisko rządu wobec poprawki nr 1?

Sekretarz stanu w Ministerstwie Infrastruktury i Budownictwa Kazimierz Smoliński:

Przychylamy się do stanowiska Biura Legislacyjnego.

Moim zdaniem, poprawka ta nie ureguluje kwestii osób z nieuregulowanym stanem prawnym gruntu. Orzeczenie, na które pani się powołuje, rzeczywiście funkcjonuje, ale nie możemy tego rozwiązać w ten sposób, jaki jest tutaj, ponieważ nie ma takiego pojęcia jak ekspektatywa prawa lokatorskiego. Prawo spółdzielcze, ustawa o spółdzielniach mieszkaniowych nie przewidują takiej możliwości. Wprowadzenie tego tylko w tym przepisie jest niemożliwe.

A więc jesteśmy przeciwni temu rozwiązaniu. I tak nie rozwiąże ono tego problemu, o którym pani mówi, ponieważ jest to inny problem, problem nieuregulowanego stanu prawnego gruntu.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy Biuro Legislacyjne chciałoby jeszcze coś do tego dodać?

Legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu Magdalena Klorek:

Nie, panie przewodniczący. Poprawka nr 2 (były one omawiane łącznie) ma charakter wyłącznie legislacyjny.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Wobec tego poddaję ją pod głosowanie.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem poprawki nr 1, proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

1 głos za, 17 głosów przeciwnych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Bardzo dziękuję.

W takim razie rozpatrujemy poprawkę nr 2. Czy Biuro Legislacyjne zgłasza jeszcze jakieś uwagi do poprawki nr 2?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie, dziękujemy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Jakie jest stanowisko rządu?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Uważamy, że nie można zobowiązać, żeby umowa została podpisana w ciągu miesiąca. Jest to okres zdecydowanie za krótki. Zaproponowany okres wynikał także z konsultacji. Uważamy, że jest prawidłowy. Nie zagraża ani interesom członków, ani interesom spółdzielni. We właściwy sposób oddaje ten stan rzeczy, który funkcjonuje w spółdzielniach.

Uważamy, że jest prawidłowy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Poddaję to pod głosowanie…

Proszę uprzejmie, pani legislator.

Legislator Monika Bies-Olak:

Przepraszam bardzo.

Szanowni państwo, poprawka nr 2 też dotyczy art. 1 i to jest poprawka legislacyjna, polega na skróceniu skrótu, skróceniu z ekspektatywy własności na ekspektatywę.

Panie ministrze, mówił pan... Chodzi o poprawkę nr 2 z zestawienia poprawek z drugiego czytania. Jest to poprawka zgłoszona przez Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Poprawka nr 2 jest zgłoszona przez Klub Parlamentarny Prawo i Sprawiedliwość, jest to raczej sprawa techniczna.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Odnosiłem się do drugiej poprawki Klubu Kukiz'15.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa a zatem głosujemy poprawkę nr 2, wszystko jest jasne.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem poprawki nr 2?

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

19 głosów za.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo, przyjęliśmy poprawkę nr 2.

Przystępujemy do analizy poprawki nr 3. Jest to poprawka Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi do owej poprawki?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę do mikrofonu… udzielam pani głosu, pani poseł.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Dobrze, dziękuję.

Czy Biuro Legislacyjne mogłoby wypowiedzieć się, czy jest to poprawka legislacyjna czy jest to kwestia merytoryczna?

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, poprawka ma charakter redakcyjny. Jest to przeniesienie treści ust. 3^4 do zmiany przewidzianej w pkt 2, czyli do art. 3^1 z uwagi na powiązania treściowe tego, co do tej pory mieliśmy w ust. 3^4 z treścią art. 3^1.

A więc zabieg jest czysto techniczny, chodzi tutaj o łączność tematyczną pomiędzy przepisami.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Jak rozumiem, pani poseł, wszystko jest jasne?

Dziękuję bardzo.

Wobec tego kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 3, proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

19 głosów za.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Tak.

Proszę państwa, przechodzimy do poprawkę nr 4. Jest to także poprawka Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość. W zasadzie też ma charakter redakcyjny, korekcyjny.

Czy ktoś z państwa zgłasza uwagi wobec owej poprawki?

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 4, proszę o podniesienie ręki.

Dziękuję bardzo.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

19 głosów za.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przechodzimy do poprawki nr 5. Jest to poprawka Klubu Poselskiego Kukiz'15.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Monika Bies-Olak:

Bez uwag.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, w poprawce niewiele zmieniliśmy. Okres dwunastu miesięcy skróciliśmy do jednego miesiąca. Cały czas wracamy do tego, o czym ministerstwo na pewno wie, a państwo też o tym słyszeli, czyli do fikcyjnych członków spółdzielni. Nie powinno być tak, że w sprawie wielkiego majątku spółdzielni wypowiadają się osoby, które nie dołożyły do tego majątku ani grosza. W tej chwili 1, 2, 3% członków spółdzielni wypowiada się co do wielkiego majątku. Mogą to być członkowie, którzy wskakują na pół roku lub, zgodnie z ustawą, na dwanaście miesięcy, członkowie, którzy mogą wszystko zrobić ze spółdzielnią przy takiej frekwencji. Teraz nie rozmawiamy o frekwencji.

Jeżeli ktoś chce należeć do spółdzielni to w konkretnym celu. Cel nie jest taki, żeby wyprowadzić majątek, tylko żeby podpisać umowę i żeby mieć mieszkanie. Chyba jest

to oczywiste. Dwanaście miesięcy z różnych względów wydaje mi się bardzo długim i podejrzanym okresem.

Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Czy pan minister będzie się odnosił do poprawki?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Poprzednio wypowiedziałem się w niewłaściwy sposób a poprawka ta jest dopiero teraz.

Otóż uważamy, że miesiąc to zdecydowanie za krótki okres. Naprawdę musiałaby to być bardzo malutka spółdzielnia, żeby można było załatwić wszystkie formalności i przystąpić do podpisania umowy. Musimy wziąć pod uwagę, że są również bardzo duże spółdzielnie. Tam okres musi być dłuższy.

Być może kiedyś trzeba będzie wprowadzić takie rozwiązania, czyli inne rozwiązania dla dużych i inne rozwiązania dla małych spółdzielni, na dzisiaj takich rozwiązań nie ma. Musimy przyjmować rozwiązania uniwersalne. Być może w małych spółdzielniach jest to za długi okres, ale w dużych spółdzielniach musi być dłuższy okres na to, żeby załatwić formalności.

Uważamy, że jest to niebezpieczne.

Wprowadzamy jakikolwiek okres, do tej pory w ogóle nie było określonego okresu. Rzeczywiście, byli członkowie, którzy przez lata mogli oczekiwać na lokal. W tej chwili skracamy ów okres. Uważamy, że jest to w interesie spółdzielców.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Jeszcze pani się zgłasza, proszę się przedstawić.

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Renata Zybertowicz, stowarzyszenie „Niezależni na Skarpie".

Proszę państwa, poprawka ta ma bezpośredni związek z poprawką nr 1, która została zgłoszona. Tutaj znów pojawiają się tzw. członkowie oczekujący. Kto to są członkowie oczekujący? Jeżeli państwo nie znacie się na spółdzielniach mieszkaniowych, to wam wytłumaczę. Jest to wojsko prezesów, maszynka do głosowania na walnym. Wojsko prezesów, proszę państwa, w ciągu dwunastu miesięcy będzie robiło, co chce, dlatego, że dajecie im dwanaście miesięcy.

Im większa spółdzielnia, panie ministrze, tym ma większą liczbę urzędników. Jestem z dużej spółdzielni, która ma 9 tys. mieszkań. Zapewniam pana, że nie jest to żaden problem, żeby zrobić to w ciągu miesiąca. Jest to rutyna. Przecież, na Boga, nie kreują umów od nowa, są wzory umów. To, po co im miesiąc?

To *à propos* tego, co powiedział pan minister.

Teraz wracam do całości ustawy.

Proszę państwa, jeżeli ustawa ta będzie przyjęta w takim kształcie, to stworzy wielkie niebezpieczeństwo. Poprzez Bank Gospodarstwa Krajowego pieniądze przeznaczone na program Mieszkanie Plus zostaną wrzucone do istniejącej dobrze zorganizowanej struktury spółdzielczości mieszkaniowej, która kosztem takich ludzi jak ja, zwykłych członków spółdzielni, ukształtowała się następująco: my mamy walne, walne wybiera radę nadzorczą, rada teoretycznie kontroluje zarządy (przeważnie teoretycznie). Co się dzieje dalej? Zarządy, proszę państwa, członkowie zarządów, prezesi, wiceprezesi delegują a walne przyklepuje, ponieważ walne to są żołnierze prezesów, którzy zawsze nas przegłosują, między innymi są to członkowie oczekujący, albo pracownicy, albo ich małżonkowie też członkowie.

Proszę państwa, teraz zobaczcie. Zarząd to nasi pracownicy, ale to zarząd, członkowie zarządu są delegatami do Krajowej Rady Spółdzielczej, do związków rewizyjnych. W związku z tym związek rewizyjny, czyli prezes... wiem, że zaraz będzie to poprawiane, że rzeczywiście już nie będzie, ale to też jest pozór.

Jeżeli w tej chwili miliardy złotych z Banku Gospodarstwa Krajowego wejdą do molochów spółdzielczości mieszkaniowej i państwo to za chwilę pięknie przegłosujecie, to afera, która za kilka lat wyjdzie na światło dzienne, w porównaniu z ośmiorniczkami

będzie olbrzymią ośmiornicą. Ostrzegam was. Jestem obywatelką zatroskaną o budżet mojego kraju. Jestem obywatelką zatroskaną o losy zwykłych spółdzielców takich jak ja. Nie można dawać tych pieniędzy molochom. Spółdzielczość mieszkaniowa może tanio budować, ale pod jednym warunkiem: muszą to być małe, nowopowstałe spółdzielnie, tylko w ten sposób spółdzielcy będą mieli kontrolę nad majątkiem.

Proszę państwa, proszę teraz zrozumieć. Z poprzedniego posiedzenia Komisji zrozumiałam (to, co powiedział pan minister Smoliński), że pieniądze te, to będą kredyty. A kto weźmie owe kredyty? Spółdzielnie, tak? Pytam, co będzie zastawem kredytów. Już stojące nasze domy, nasze działki? Przepraszam bardzo, kto poniesie koszty? Kto poniesie ryzyko jak nie my, obecni spółdzielcy? A więc zastanówcie się, ponieważ ustawa w tym kształcie zasługuje na to, żeby – po prostu – włożyć ją do zamrażarki. Nasz projekt, nr 1533, złożony przez pana posła Sachajko oraz podobno już będący na ukończeniu projekt pani poseł Masłowskiej są to projekty całościowe. Nie można wyrywać z kontekstu całości spółdzielczości mieszkaniowej tych kilku artykułów, które zaproponowało ministerstwo, szczególnie, że źle zaproponowało.

Pan minister kiedyś w jakimś programie telewizyjnym powiedział, że 10% spółdzielczości mieszkaniowej składa do niego jakieś tam skargi, zwykli spółdzielcy.

Panie ministrze, wie pan, dlaczego tak jest? Dlatego, że my – w większości – straciliśmy wiarę, że ministerstwo kiedykolwiek nam pomoże, niezależnie od tego, jaka opcja rządzi. Bardzo liczyliśmy, że przez półtora roku zaproponuje pan nam naprawdę porządną ustawę. Ta ustawa jest zła, mówię to wprost.

Mam nadzieję, że nagranie to się zachowa.

Jeżeli za kilka lat okaże się, że mam rację, to kto będzie świecił oczami przed obywatelami? Kto zrobi nową komisję śledczą w sprawie Amber Gold w spółdzielczości mieszkaniowej, która będzie stukrotnie więcej warta niż 850.000 tys. zł, które teraz ogląda cała Polska? Zastanówcie się, co robicie. Ostrzegałam was. Nie wolno dawać pieniędzy skostniałej strukturze przy obecnym... Ustawa, którą teraz procedujecie, pogarsza nasze usytuowanie wobec zarządów spółdzielni mieszkaniowych, wobec związków rewizyjnych i wobec Krajowej Rady Spółdzielczej. Pieniądze te w dużym stopniu zostaną sprywatyzowane.

Tyle mam do powiedzenia, na razie.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję pani bardzo.

Pan minister, proszę uprzejmie.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Szkoda, że państwo tak aktywnie nie uczestniczyliście na etapie konsultacji. Konsultacje były, ale nie było tak zdecydowanych sprzeciwów wobec projektu. Jeżeli na dzisiaj nie ma żadnego ograniczenia w oczekiwaniu na członkostwo, teraz wprowadzamy dwanaście miesięcy, a pani twierdzi, że jest to zdecydowane pogorszenie, to pani wybaczy, ale nie bardzo to rozumiem.

Uważam, że nie ma pani racji.

W zakresie kredytowania spółdzielni nic się nie zmienia. Przecież spółdzielnie w tej chwili też się kredytują. Biorą kredyty. Decydują o tym walne zgromadzenia. W tym zakresie nic nie zmieniamy. Może być finansowanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Są to kredyty komercyjne, muszą być zwrócone.

Głos z sali:

Kto zapłaci?

My zapłacimy, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Nie wiem, czy pan zapłaci czy spółdzielnia.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Bardzo proszę, żeby nie wchodzić w zdanie komuś drugiemu, ponieważ przeszkadzamy sobie nawzajem.

Proszę uprzejmie.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Przecież trzeba przejść całą procedurę w spółdzielni, żeby wziąć kredyt. Nie jestem w stanie ustalić, czy dana spółdzielnia może wziąć czy nie, czy ma zdolność do wzięcia kredytu. Jest taka możliwość. Nic tutaj nie zmieniamy. Do tej pory spółdzielnie mogły brać kredyty i dalej mogą brać.

W tym zakresie ustawa nic nie zmienia.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Tutaj zdecydowanie wykroczyliśmy poza poprawkę.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Wykroczyliśmy poza poprawkę, dyskusja jest trochę poza poprawką. Wobec tego przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 5 zgłoszonej przez Klub Kukiz'15, proszę o podniesienie ręki.

Dziękuję.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

6 głosów za, 15 głosów przeciwnych, 2 posłów wstrzymało się od głosu.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Poprawka nie została przyjęta.

Przystępujemy do analizy poprawki nr 6. Proszę uprzejmie, Biuro Legislacyjne.

Legislator Monika Bies-Olak:

Jest to poprawka redakcyjna. Nie zmienia ona sensu pkt 8 a tylko nadaje mu brzmienie poprawne pod względem legislacyjnym.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Rozumiem, że ministerstwo... jest to poprawka redakcyjna.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Tak, to poprawka redakcyjna.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Czy jest sprzeciw wobec przyjęcia poprawki?

Dziękuję bardzo.

Poprawka nr 7, czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Rząd?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Uważamy, że zbyt długi okres niepewności w zakresie zarządzania majątkiem jest zły. Uważamy, że trzy miesiące wystarczy.

Podtrzymujemy nasze dotychczasowe rozwiązanie.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Jest to poprawka Klubu Poselskiego Nowoczesna, proszę bardzo.

Poseł Mirosław Suchoń (N):

Dziękuję bardzo.

Podczas dyskusji oraz w czasie rozmów ze stroną społeczną pojawiły się prośby, żeby jednak wydłużyć to do dwunastu miesięcy. Dwanaście miesięcy to, rzeczywiście, mogłoby być za dużo, ale trzy miesiące to może być za mało. W związku z tym proponujemy kompromisowe rozwiązanie w postaci sześciu miesięcy.

Prosimy o przyjęcie poprawki.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Przystępujemy do głosowania.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 7, proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

6 głosów za, 15 głosów przeciwnych, 1 poseł wstrzymał się od głosu.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Proszę państwa, przechodzimy do poprawki nr 8. Jest to poprawka zgłoszona przez klub Kukiz'15. Pan poseł się zgłasza?

Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Tutaj chodzi o mieszkania, które spółdzielnia dostała, trzeba tak powiedzieć, w prezencie od państwowych zakładów (jakie by one nie były), od państwowej osoby prawnej.

Chodzi o to, żeby te osoby, które już spłaciły mieszkania pracując w spółdzielni, pracując w zakładzie pracy, który przekazał mieszkanie, mogły wykupić mieszkania, przejąć je za ewentualnie brakujące pieniądze a nie z ograniczeniami, jakie tutaj są.

Chciałbym powiedzieć, że poprawka ta wyszła od strony społecznej, która tą metodą odzyskała wiele lokali od nieuczciwych spółdzielni w procesach sądowych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Tak.

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, proponowany art. 48 ust. 1 jest źle sformułowany pod względem językowym. Zdanie wprowadzające do wyliczenia rozpoczyna się od wyrazów: „Na pisemne żądanie najemcy (...), który przed przejęciem przez spółdzielnię (...) był mieszkaniem przedsiębiorstwa państwowego".

Jest to oczywisty błąd. Niestety, na tym etapie nie podlega on korekcie.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Przepraszam, czy mógłbym się odnieść?

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Jest tak: „Na pisemne żądanie najemcy spółdzielczego lokalu mieszkalnego, który przed przejęciem przez spółdzielnię mieszkaniową". Nie wiem, czy teraz widać przecinek. Wyraz „który" odnosi się do lokalu. Chodzi o „lokal, który przed przejęciem przez spółdzielnię mieszkaniową". Oczywiście możemy mówić, że jest to niezrozumiałe, ale jeżeli skorzystamy z zasad języka polskiego, akurat jest to zrozumiałe.

Nie wiem, dlaczego panie się upierają nie widząc przecinka.

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący…

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Tak, proszę bardzo.

Legislator Magdalena Klorek:

Taka interpretacja, rzeczywiście, jest możliwa. Sposób zapisu umożliwia takie rozumienie przepisu, jak przed chwilą pan powiedział.

Wycofujemy się z tej uwagi.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy rząd ma jakieś uwagi do tej poprawki?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Naszym zdaniem zaproponowane rozwiązanie jest zgodne z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego. Nigdzie nie widzę... Trybunał określił też sposób rozwiązania problemu. Postąpiliśmy zgodnie z orzeczeniem. Nie bardzo widzę możliwość, żebyśmy mogli dokładnie ustalać, że jest to 5% wartości odtworzeniowej. Nie ma żadnego uzasadnienia, żeby przyjmować taką wartość. Można przyjąć 5, 6, 7, 8, 10%. Nie wiem, z czego ona wynika.

Moim zdaniem jest niezgodna z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego.

Po drugie, jest tu zapis „na pisemne żądanie". Jeżeli nawet przyjmiemy, że redakcja ta jest właściwa, to przecież przed przejęciem mogło być kilku najemców. Teraz, który z najemców ma pierwszeństwo? Wyraźnie trzeba by było określić, że ten, który składa w jakimś konkretnym dniu.

Naszym zdaniem, rozwiązanie to jest błędne, natomiast rozwiązanie, które zostało zaproponowane przez rząd, w całości rozwiązuje te problemy, które zakwestionował Trybunał Konstytucyjny. Uważamy, że jest ono prawidłowe i nie potrzeba go zmieniać.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Pan się zgłasza, proszę się przedstawić.

Prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Razem" Ryszard Tkacz:

Ryszard Tkacz, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Razem" z Pabianic.

Panie ministrze, Trybunał Konstytucyjny wydając takie orzeczenie popełnił największy błąd, jaki w ogóle może popełnić wymiar sprawiedliwości. Uzasadniając decyzję o tym, że spółdzielcy mają dopłacać do mieszkań, które zostały wybudowane za ich pieniądze, posłużył się przykładem, że – jeżeli ktoś wykupuje mieszkanie z zasobów miejskich lub państwowych – to musi wykupić mieszkanie zbudowane przez kogoś. Otrzymuje ogromną bonifikatę na wykup, ale musi wykupić.

W przypadku mieszkań zakładowych, panie ministrze, ludzie zbudowali je za swoje pieniądze. Ci ludzie tam mieszkają. Jeżeli tam mieszkają, a mieszkanie zostało przekazane spółdzielni, to nie może być tak, że płacą za coś, co często budowali własnymi rękoma. Musi być tutaj określona minimalna kwota, którą będą mogli zapłacić, a nie spółdzielnia będzie decydowała o tym, że kolejne pieniądze, nie wiadomo za co, będą dopłacane spółdzielni mieszkaniowej a ona je przeje.

Tak nie może być, panie ministrze.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Absolutnie nie ma obawy, że trzeba spłacać wartość lokalu, przecież wyraźnie to wskazujemy.

Stwierdzamy tylko, że trzeba ponieść nakłady konieczne i użyteczne, które zostały poniesione w tym czasie przez spółdzielnię. To trzeba jej zwrócić a nie wartość mieszkania. Chodzi tylko i wyłącznie o dodatkowe nakłady, które poniosła spółdzielnia. Właśnie dlatego, że spółdzielnia dostała za darmo, po raz drugi nie może dostać zwrotu wartości mieszkania.

Poniosła jakieś nakłady, jeżeli je wykaże, trzeba je zapłacić. Jeżeli ich nie wykaże, jeżeli nie poniosła żadnych nakładów, będzie bez żadnych nakładów, będzie za darmo.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa, jesteśmy przy poprawce nr 8. Czy pan chciał jeszcze coś dodać?

Prezes Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Przeciwdziałania Patologiom Społecznym „Razem" Ryszard Tkacz:

Oczywiście, zdecydowanie.

Panie ministrze, a z czyich pieniędzy owe nakłady są finansowane? Wydaje mi się, że z pieniędzy spółdzielców, którzy są zrzeszeni w spółdzielni. Wobec tego, jakie pieniądze mają dopłacać?

Zupełnie nie rozumiem, o czym pan minister mówi.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa. ..

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Tutaj też muszę się odnieść.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Chciałbym być bardzo uprzejmy wobec strony społecznej.

Przypominam, że mieliście państwo okazję wypowiedzieć się w innych okolicznościach, dzisiaj już jesteśmy po drugim czytaniu.

Głos z sali:

Ale nikt nas nie zaprosił.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Tak czasem bywa. Będziemy was zapraszać, jeżeli państwo zostawicie nam namiary. Akurat my tutaj nie boimy się strony społecznej. Nigdy nie powstrzymałem się przed zaproszeniem kogoś, kto bardzo chciał być na posiedzeniach Komisji.

Wobec tego, proszę państwa, proponuję, żebyśmy przeszli do głosowania, ponieważ jest to głos przeciwko głosowi. Wobec powyższego głosujemy poprawkę.

Pani poseł, proszę bardzo.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Jeżeli można, proszę, żeby pan minister mimo wszystko wyjaśnił, odpowiedział na pytanie, które zadał pan ze strony społecznej. Jestem ciekawa odpowiedzi pana ministra, jeżeli chodzi o wszystkie koszty, które później poniosła spółdzielnia, a które ewentualnie mają zwrócić członkowie z mieszkań zakładowych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Panie ministrze, proszę krótko.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Moim zdaniem, sytuacja jest prosta. Były najemca mieszkania lokatorskiego nie jest członkiem spółdzielni, tylko chce je wykupić i zostać członkiem spółdzielni. Wówczas jako nie członek nie ponosi kosztów funduszu remontowego, fundusz remontowy jest tworzony przez członków spółdzielni.

Głos z sali:

Wszyscy płacimy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Proszę państwa, był głos za, był głos przeciw.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Nie wszyscy są członkami spółdzielni. Musicie państwo pamiętać, że nie wszyscy są członkami spółdzielni.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Przystępujemy do głosowania nad poprawką nr 8.

Kto z państwa posłów jest za przyjęciem poprawki nr 8 zgłoszonej przez klub Kukiz'15, proszę o podniesienie ręki.

Głos z sali:

Jak minister może nie wiedzieć takich rzeczy?

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

6 głosów za, 15 przeciwnych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Poprawka nie została przyjęta.

Przystępujemy do analizy poprawki nr 9. Jest to poprawka Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość.

Czy Biuro Legislacyjne ma do poprawki jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie, panie przewodniczący, ma ona charakter legislacyjny.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Jest to poprawka legislacyjna, panie ministrze.

Nie ma uwag.

Kto z państwa jest przeciwny przyjęciu poprawki nr 9?

Nie ma sprzeciwu, dziękuję bardzo, wobec tego przyjęliśmy poprawkę nr 9.

Poprawka nr 10 Klubu Poselskiego Nowoczesna.

Biuro Legislacyjne, proszę bardzo.

Legislator Magdalena Klorek:

Panie przewodniczący, musimy zwrócić uwagę Komisji, iż poprawka ta nie zawiera konsekwencji. Przewiduje skreślenie pkt 1 w art. 3, natomiast nie przewiduje zmiany w art. 14, który z kolei przewiduje wyjątek w stosunku do art. 3 pkt 1, jeżeli chodzi o termin wejścia w życie przepisu. Jest on inny niż termin wejścia w życie całości ustawy, wynosi nie czternaście dni, ale dwanaście miesięcy od dnia ogłoszenia.

W związku z tym, pod tym względem poprawka jest wadliwa.

Jednocześnie jest to poprawka, która wyklucza się z poprawką nr 11. Wobec tego pozytywna (gdyby, mimo wszystko, taka się zdarzyła) rekomendacja Komisji dla poprawki nr 10, będzie oznaczała negatywną rekomendację dla poprawki nr 11.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy pan poseł chciał coś dodać?

Poseł Mirosław Suchoń (N):

Tak.

W takim razie wycofuję ją, jeżeli jest niepoprawna...

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

... to nie ma co głosować.

Poseł Mirosław Suchoń (N):

Tak, nie ma co głosować.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

W takim razie nie ma poprawki nr 10.

Dziękuję bardzo, panie pośle.

Przystępujemy do analizy poprawki nr 11, Klub Poselski Kukiz'15.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Dziękuję bardzo.

Panie przewodniczący, panie ministrze, wysoka Komisjo, poprawka ta jest dosyć ważną poprawką. Rząd poszedł tutaj w dobrym kierunku. Nie ulega wątpliwości, że rząd poszedł w dobrym kierunku. Wykluczono jako lustratorów wiele osób, które są zależne od prezesów spółdzielni, aczkolwiek dodaliśmy tutaj, w mojej ocenie, jedną bardzo ważną rzecz. Nie wiem, dlaczego rząd tego nie zauważył. Mam nadzieję, że będzie to docenione przez wysoką Komisję. Również osoby bliskie dla wskazanych osób nie powinny być lustratorami.

Mówimy, że prezes danej spółdzielni nie może być lustratorem w innej. OK. No, ale jego żona? Czy żona może lustrować swojego męża lub swojego znajomego, z którym jest w jednym…? Dlatego tutaj dodaliśmy osoby bliskie, żeby wykluczyć taką możliwość, żeby dalej wsobnie to było. Lustracja jest bardzo ważna.

Dlatego prosimy o przyjęcie poprawki.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Tak. Proszę o stanowisko rządu.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Już przy dotychczasowym kształcie są wątpliwości, czy można przyjąć taką poprawkę, ponieważ dotyczy ona tylko spółdzielni mieszkaniowych, nie dotyczy innych lustracji. Generalnie powinna być brana pod uwagę we wszystkich spółdzielniach. Są natomiast pewne zastrzeżenia konstytucyjnie, czy możemy tak zrobić.

Uznaliśmy, że możemy to bronić w takim kształcie, jaki jest do tej pory. Jeżeli będzie rozszerzenie na osoby bliskie, moim zdaniem, może być zarzut, że wykluczenie osób bliskich jest za daleko idące. Co prawda Kodeks cywilny określa osoby bliskie, ale biorąc pod uwagę, że już poprzednio były wątpliwości, obawiam się, że taka poprawka może zostać uznana nawet za niekonstytucyjną, ponieważ tak dalekie wyłączenie podobnej możliwości w jakimkolwiek obrocie gospodarczym byłoby chyba najbardziej idące we wszystkich rodzajach kontroli, jakiekolwiek są.

A więc uważam, że tak nie powinno być, chcemy pozostać przy dotychczasowym zapisie.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Udzielam panu głosu, pan dzisiaj jeszcze nie zabierał głosu.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Dziękuję.

Antoni Przechrzta.,SOS Płock i SBM Zachód.

Chciałbym zaznaczyć, że spółdzielnie mieszkaniowe mają taką nazwę, ale z zasady niczego nie produkują. Jest to rodzaj zarządzania naszym wspólnym dobrem, które jednostkowo jest naszą własnością. Ze względu na występujące w obecnym stanie ogromne nieprawidłowości korupcyjne w spółdzielniach mieszkaniowych... Akurat w mojej spółdzielni tak było, że mamy sprawozdania lustratorów, które są niezgodne z prawdą i nie możemy ich nigdzie zaskarżyć, ponieważ nie jesteśmy osobami pokrzywdzonymi, uznanymi przez prokuraturę.

Ze względu na to, że ani prokuratura, ani sądy nie reagują na wielomilionowe przekręty i wyprowadzanie majątku ze spółdzielni to na obecny czas wskazane jest, żeby jednak jak najwięcej – jak to powiedzieć... – ludzi zmafiozowanych ze sobą, wykluczyć z kontrolowania. My nie walczymy o nasze interesy, my tylko walczymy o to, żeby oni nas nie okradli.

Widać, że ośmiornica objęła też wielu z państwa. Państwo, po prostu, zamiast chronić interesy jedenastu milionów ludzi, państwo chronią interesy zatrudnionych w spółdzielniach, którzy zorganizowali się za nasze pieniądze. Idą do sądu. Ja muszę wypłacić pieniądze, żeby iść do sądu i powiedzieć, że nas okradają a oni za nasze pieniądze biorą adwokata. Przez to nas niszczą.

Taka sytuacja byłaby bardzo wskazana nie w imię równości obywateli, że każdy może być lustratorem, tylko w imię tego, żeby nie było konfliktu interesów. Konflikt interesów istnieje właśnie w tej chwili.

Dlatego, jak najbardziej apeluję do państwa, żebyście państwo pochylili się nad tym. Przed chwilą dostałem list od pani senator Lidii Staroń, który państwo też dostali. Państwo tak samo mogą sobie tam przeczytać (pani senator to wyszczególniła), jak bardzo nie tylko jest to niezgodne z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego, ale jak rani ite nteresy spółdzielców. Państwo tylko występują przeciwko nam, a chronią prezesów. Nie ulega to żadnej wątpliwości. Jesteśmy słabi, starzy, nie mamy pieniędzy, żeby się bronić, a oni zabierają sobie nasze pieniądze, biorą pod zastaw mieszkania i zadłużają. Spółdzielnie, po prostu, upadają.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Panie ministrze, jakie jest stanowisko rządu?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Jeszcze niedawno jako spółdzielcy mówiliście, że to bardzo dobre rozwiązanie, że wykluczamy prezesów. W tej chwili twierdzicie, że tym samym rozwiązaniem chronimy prezesów. Nie rozumiem tego. Jeszcze tydzień, dwa tygodnie, trzy tygodnie, miesiąc temu uznawaliście to rozwiązanie za bardzo, bardzo dobre.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Panie ministrze, ale proszę o stanowisko rządu. Jest przeciwne, tak?

Poddaję pod głosowanie poprawkę nr 11.

Kto z państwa jest za jej przyjęciem, proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

1 głos za, 20 głosów przeciwnych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Stwierdzam, że poprawka nie została przyjęta.

Przechodzimy do poprawki nr 12, którą zgłosił Klub Parlamentarny Platforma Obywatelska.

Bardzo proszę, pani poseł Młyńczak.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Krótko wytłumaczę poprawkę.

Została ona zapisana… jej istota polega na tym, żeby z art. 93a § 2 wykreślić słowo „podejrzenia”. Pozostanie zapis „w przypadku naruszenia prawa przez spółdzielnię mieszkaniową” a nie – „podejrzenia”. Obawiamy się, że będzie to nadużywane. Wpisanie tego słowa będzie służyło do nadużywania procesu kontrolnego.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę, panie ministrze.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Właśnie tutaj wsłuchiwaliśmy się w głosy, które były wcześniej. Być może teraz jest trochę inaczej, ale były takie oczekiwania, że ministerstwo powinno mieć trochę więcej instrumentów do kontroli. Zwiększamy to.

W związku z tym, że trudno jest nam ocenić, czy doszło do naruszenia prawa czy nie, dopiero po przeprowadzeniu kontroli lub postępowania karnego można stwierdzić, że naruszono prawo. Czasami są to ewidentne przypadki. Wtedy oczywiście takie zgłoszenia były, ale kiedy były wątpliwości, nie miałem możliwości zgłaszać wszczęcia lustracji. W tej chwili jeżeli nabiorę podejrzenia, a będziemy mieli większe instrumenty, ponieważ będziemy też mogli żądać dokumentów od spółdzielni,\ a do tej pory takiej możliwości nie było i musieliśmy ograniczyć się tylko i wyłącznie do wyjaśnień spółdzielni... Wobec tego musi być zapis, że jeżeli jest podejrzenie, mam prawo skierować tam lustrację.

Oczywiście, jest ograniczenie, że nie częściej niż raz do roku, żeby nie było opresyjności lub nadmierności ze strony administracji państwowej.

Uważam, że rozwiązanie to jest dobre.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję.

Pan poseł Suchoń.

Poseł Mirosław Suchoń (N):

Chciałbym doprecyzować, ponieważ nie bardzo rozumiem, po co jest lustracja.

Jeżeli państwo mają podejrzenia, to są odpowiednie organy, które – po prostu – trzeba powiadomić. Lustracja to przedłużenie istniejącego stanu, to kolejne wydatki dla spółdzielców.

Wydaje się, panie ministrze, że jednak lepiej byłoby, żebyście od razu powiadomili organy. Też zgadzam się z tym, że podejrzenia można mieć, można ich nie mieć. W zasadzie wszystko jest na tyle ocenne, że lepiej byłoby to ograniczyć wyłącznie do stwierdzenia popełnienia przestępstwa.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Pan minister Smoliński, proszę bardzo.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Mówimy o naruszeniu prawa a nie o przestępstwie, jest to także naruszenie prawa cywilnego. Jeżeli naruszone jest prawo cywilne, mam zawiadamiać prokuraturę? Przecież prokuratura nie zajmuje się prawem cywilnym. W przypadku naruszeń... A bardzo często jest tak, że dotyczy to naruszeń prawa cywilnego.

Natomiast tam, gdzie są podejrzenia przestępstw, oczywiście, w takich sytuacjach zawiadamiam prokuraturę. Nie ma najmniejszych wątpliwości. Natomiast tam, gdzie są sprawy wewnętrzne, spółdzielcze, gdzie jest naruszone prawo spółdzielcze, które jest prawem cywilnym, nie mogę zawiadamiać żadnych organów.

Muszę wszcząć postępowanie lustracyjne jako minister, ponieważ oczywiście działam w imieniu ministra, w zastępstwie ministra. Minister musi mieć taką możliwość.

Uważam, że jest to dobre rozwiązanie, ponieważ nie wszystkie naruszenia prawa są przestępstwem.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa, przystępujemy do głosowania nad poprawką nr 12. Był głos za, był głos przeciw. Wobec tego, kto z państwa...

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

A strona społeczna?

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo.

Pani chciała zabrać głos?

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Akurat popieram to, co powiedział pan minister.

Dodam jeszcze, żebyście państwo nie wierzyli w to, że nawet jak są sprawy karne, podejrzenia... Przecież my nie dysponujemy dokumentami. Pomimo tego, że ustawa nakazuje zarządom wydawać wszystkie (prawie wszystkie) dokumenty, tak naprawdę, nie mamy do nich dostępu. Ta ustawa naprawdę jest tak szczątkowa, że potrzebujemy dużej ustawy.

Wracam do tego, co powiedział pan poseł Suchoń – panie pośle, wiem, że był pan w radzie nadzorczej, zdaje się, SM Karpacka w Bielsku Białej. Rozumiem, że być może macie inne doświadczenia, być może jest to porządna spółdzielnia, nie znam jej. Ale my naprawdę możemy mówić tylko o podejrzeniach, dlatego że nie mamy dostępu do dokumentów. Blokuje się nam to wbrew ustawie.

A więc, akurat tutaj, jestem całkowicie po stronie pana ministra.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Pan poseł Suchoń, proszę bardzo.

Poseł Mirosław Suchoń (N):

Tylko jedno sformułowanie.

Szanowna pani, oczywiście, byłem w radzie nadzorczej. Muszę powiedzieć, że wszystko zależy od tego, czy jest determinacja do tego, żeby członków przekonać do swojej wizji, przekonać do uczestnictwa w walnych zgromadzeniach, przekonać do tego, jaki się ma plan na rozwój spółdzielni. Myślę, że wtedy, kiedy jest wspólna praca dla wspólnego dobra, można zrobić bardzo dużo.

Przykładem jest właśnie bielska Karpacka Spółdzielnia Mieszkaniowa, która, jak myślę, jest wzorem dla innych spółdzielni, jeżeli chodzi o funkcjonowanie.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki, proszę o podniesienie ręki…

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Chciałbym jeszcze zabrać głos.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

6 głosów za, 16 głosów przeciwnych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo, poprawka nie zyskała akceptacji.

Przechodzimy do poprawki nr 13, zgłoszonej przez klub Kukiz'15.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Tak.

Panie przewodniczący, wysoka Komisjo, chciałybyśmy wyjaśnić, że przepis art. 4 jest przepisem przejściowym.

Zgodnie z zasadami techniki prawodawczej ustawodawca w przepisach przejściowych reguluje wpływ nowej albo znowelizowanej ustawy na stosunki powstałe pod działaniem ustawy albo ustaw dotychczasowych bez względu na to, czy do tych stosunków zamierza się stosować przepisy dotychczasowe, przepisy nowe czy przepisy regulujące ten wpływ w sposób odmienny od przepisów dotychczasowych i przepisów nowych.

Poprawka zmierza do skreślenia art. 4, który reguluje status osób, które są członkami spółdzielni mieszkaniowej w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy a do których ma się stosować przepisy dotychczasowe. Otóż skreślenie owego przepisu będzie skutkowało tym, iż ustawodawca nie rozstrzygnie, jakie przepisy mają być stosowane do tychże osób.

W związku z tym, jeżeli intencją wnioskodawców poprawki były inne rozstrzygnięcia w tym zakresie, powinni nadać nowe brzmienie art. 4. Jak się domyślam, intencją było nadanie brzmienia, iż mają być stosowane przepisy ustawy w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, czyli nowelizacją. Z punktu widzenia Zasada techniki prawodawczej skreślenie owego przepisu jest wadliwe.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Poddaję pod głosowanie poprawkę nr 13.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Mogę tylko wyjaśnić, panie przewodniczący, dwa zdania?

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Jeżeli Biuro Legislacyjne tak mówi, to jest to prawdą.

Mam nadzieję, że któryś z senatorów Prawa i Sprawiedliwości przejmie poprawkę i poprawi to w Senacie. Chodzi o to, żeby pozbyć się wiecznych członków oczekujących.

Nie wiem, dlaczego ministerstwo dalej utrzymuje wirtualnych ludzi, czyli członków oczekujących, którzy nie włożyli ani grosza do spółdzielni a dalej będą podejmowali decyzje, będą przychodzili na wszystkie walne i będą wyprowadzali dotychczasowy majątek, będą doprowadzali spółdzielnie do bankructwa. Jest to właśnie utrzymywanie oczekujących członków. Jest to chęć ministerstwa chodzenia po minie, po polu minowym. Niszczą oni spółdzielnie.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję, panie pośle.

Zgodził się pan już z panią legislator, wobec tego wypada mi tylko zapytać, czy ktoś z państwa jest przeciwny odrzuceniu poprawki.

Nikt, wobec tego poprawka... Przepraszam. Nie, nie, zagalopowałem się. Przepraszam bardzo, będziemy głosować.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 13?

Nikt.

W takim razie kto jest przeciwny?

Kto wstrzymał się od głosu?

Dziękuję bardzo.

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

20 głosów przeciwnych, 1 poseł wstrzymał się od głosu.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Panie przewodniczący, chciałbym przedstawić tylko jeden komentarz, ponieważ pan poseł Sachajko stwierdził, że chcemy działać na szkodę.

Musicie państwo wziąć pod uwagę, że istnieje zasada praw nabytych. Pozbawienie osób uprawnień byłoby sprzeczne i niekonstytucyjne, tylko dlatego to utrzymujemy. Trybunał Konstytucyjny, niezależnie w jakim składzie, nie mógłby uznać pozbawienia praw nabytych. Niezależnie od tego, czy prawa zostały nabyte w sposób właściwy czy nie, ale zostały nabyte. Dlatego muszą pozostać.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, *ad vocem*.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo, ale już nie przewiduję dyskusji na ten temat.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Tylko *ad vocem*, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Panie pośle, będziemy dyskutować kiedy indziej.

Dzisiaj, w tej chwili przechodzimy do poprawki nr 14. Jest to poprawka Klubu Prawo i Sprawiedliwość.

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag, panie przewodniczący.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Ale prosimy o wyjaśnienie, jeżeli można.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Jaki rodzaj ma ta poprawka?

Legislator Monika Bies-Olak:

Jest to poprawka nadająca przepisowi przejściowemu zawartemu w art. 6 brzmienie zgodne z § 30 Zasad techniki prawodawczej.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

A więc można uznać, że jest to poprawka redakcyjna.

Legislator Monika Bies-Olak:

Legislacyjna, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Poprawka legislacyjna.

W związku z tym, czy ktoś jest przeciwny przyjęciu poprawki?

Nie widzę, nikt nie jest przeciwny, wobec tego przyjęliśmy poprawkę nr 14.

Przechodzimy do poprawki nr 15, jest to też poprawka Klubu Prawo i Sprawiedliwość.

Czy ktoś z państwa ma jakieś uwagi wobec poprawki? Czy ktoś jest przeciwny jej przyjęciu?

Nie widzę, przyjęliśmy poprawkę.

Poprawka nr 16. Jest to także poprawka Klubu Prawo i Sprawiedliwość. Czy są jakieś uwagi?

Proszę bardzo, pani poseł Młyńczak.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Mimo wszystko bardzo proszę, żeby Biuro Legislacyjne wypowiadało się na temat każdej poprawki, czy ma charakter legislacyjny czy też zmienia coś w ustawie.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Bardzo proszę, Biuro Legislacyjne?

Legislator Monika Bies-Olak:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, jest to także poprawka legislacyjna, dotyczy brzmienia przepisu przejściowego. Jest zgodna z § 30 Zasad techniki prawodawczej.

Kwestie przejściowe były dyskutowane na posiedzeniu Komisji. Były proponowane w podobnym brzmieniu jak poprawki z drugiego czytania. Natomiast państwo zostawiliście sobie czas na to, żeby jeszcze raz je przemyśleć, zostały zgłoszone w drugim czytaniu. W ocenie Biura Legislacyjnego są zgodne z § 30 Zasad techniki prawodawczej, dotyczy to też poprawek nr 17, 18 i 19.

Dziękuję bardzo.

Poseł Aldona Młyńczak (PO):

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Wobec tego czy ktoś jest przeciwny przyjęciu poprawki nr 16?

Nie widzę, przyjęliśmy poprawkę nr 16.

Pani mecenas już nam powiedziała, że poprawka nr 17 także ma charakter legislacyjny. Wobec tego zapytam tylko, czy ktoś jest przeciwny jej przyjęciu?

Dziękuję uprzejmie, przyjęliśmy poprawkę nr 17.

Poprawka nr 18 podobnie ma charakter legislacyjny. Czy ktoś z państwa jest przeciwny jej przyjęciu?

Nie widzę, przyjęliśmy poprawkę nr 18.

Poprawka nr 19 także ma charakter legislacyjny. Czy ktoś z państwa ma uwagi?

Nie widzę, nikt nie jest przeciwny – przyjęliśmy poprawkę nr 19.

Mamy jeszcze poprawkę nr 20 Klubu Poselskiego Kukiz'15.

Proszę bardzo, panie pośle.

Poseł Jarosław Sachajko (Kukiz15) – spoza składu Komisji:

Bardzo dziękuję.

Panie przewodniczący, panie ministrze, poprawka ta również jest bardzo ważna. Mam nadzieję, że zostanie przyjęta.

,Znowu chodzi o to, żeby pozbyć się dzikich lustratorów. Jeżeli ministerstwo nie chce, żeby lustratorami byli prezesi, księgowe, prawnicy, itd., to dlaczego w tej chwili chce przedłużyć ich żywot jeszcze o rok? Czy po to, żeby wyczyścić rachunki i bałagan w spółdzielniach? Powinno to wejść od razu tak jak cała ustawa. Nie powinniśmy pozwolić na to, żeby dalej prezes mógł lustrować prezesa. Spółdzielnie mają działać dobrze.

Jednocześnie chciałbym państwu przypomnieć w sprawie praw nabytych, że niedawno ubekom odebraliśmy ich emerytury. Również OFE zostało ludziom odebrane. A więc nie mówmy o prawach nabytych, tylko patrzmy na dobro społeczeństwa i spółdzielni. Co to za prawa nabyte, o których mówił pan minister?

Jeszcze raz powtarzam, że poprawka dotyczy tego, żeby dalej prezes prezesa nie mógł lustrować. Nie wiem, dlaczego mają to robić jeszcze półtora roku.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Czy Biuro Legislacyjne ma jakieś uwagi?

Legislator Magdalena Klorek:

Nie mamy uwag do tej poprawki.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Bardzo dziękuję.

Pan minister?

Sekretarz stanu w MIiB Kazimierz Smoliński:

Podtrzymujemy nasze rozwiązanie.

Uważamy, że powinien być jakiś okres przejściowy. Jest to dosyć duża rewolucja w tym zakresie. Jak państwo to zauważacie, poszliśmy daleko. Rejestry są prowadzone. Nie chcemy, żeby doszło do pewnych perturbacji w zakresie możliwości realizacji lustracji.

Dlatego jest to wystarczający okres, żeby to przeprowadzić.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa, strona społeczna po raz ostatni, dobrze.

Pani Zybertowicz.

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Renata Zybertowicz, stowarzyszenie „Niezależni na Skarpie".

Proszę państwa, co to są lustracje spółdzielni mieszkaniowych? Rutynowo są to lustracje co trzy lata. Są prowadzone za trzy lata, które już się zakończyły. W tej chwili trwają lustracje za lata 2014, 2015 i 2016. Proszę państwa, i tak muszą się one skończyć do końca tego roku kalendarzowego. A więc mamy jeszcze pół roku na to, żeby panowie lustratorzy zakończyli swoją robotę, dotychczasowi panowie prezesi i tak dalej.

Proszę państwa, chyba to wystarczy.

Od dnia 1 stycznia 2018 roku, jak jest zaproponowane w poprawce, niech wejdą nowe osoby. Związki rewizyjne, Krajowa Rada Spółdzielcza i kto tam jeszcze, kto organizuje kursy, mają pół roku na to, żeby wyszkolić następne osoby. Jeszcze na tym zarobią, dlatego, że jeszcze dostają za to pieniądze. A więc nie ma żadnego powodu, żeby mieszać. Tutaj i tak jest wiele namieszane, dlatego, że ludzie będą teraz traktowani według starej ustawy, będą traktowani według nowej ustawy, będą jeszcze lustratorzy. Jeszcze raz. W mętnej wodzie najlepiej łowi się ryby. W związku z tym, nie twórzmy mętnej wody.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Przewodnicząca Stowarzyszenia „Niezależni na Skarpie" Renata Zybertowicz:

Niech coś zacznie się od dnia 1 stycznia 2018 roku.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję pani bardzo.

Był głos za, był głos przeciw, wobec tego proponuję, żeby...

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Chciałbym się jeszcze wypowiedzieć z innego stowarzyszenia – ostatni głos, ponieważ dyskusja w ogóle się kończy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Jeszcze nie wszystko się kończy, proszę pana, jeszcze jest dużo przed nami.

Poddaję pod głosowanie poprawkę nr 20.

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki nr 20?

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Chciałbym się wypowiedzieć w ważnej sprawie, przepraszam bardzo.

Głos z sali:

Jest głosowanie.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Mogę i po głosowaniu, ponieważ to na jedno wychodzi.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Tak, tak, dobrze.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

I tak będzie przegłosowane, dlatego, że jest to maszynka…

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Kto z państwa jest za przyjęciem poprawki, proszę o podniesienie ręki.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Nawet nie trzeba liczyć.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Kto jest przeciwny?

Głos z sali:

Suweren patrzy.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Kto wstrzymał się od głosu?

Sekretarz Komisji Marcin Mykietyński:

7 głosów za, 14 głosów przeciwnych.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo, poprawka nie uzyskała poparcia.

Mam prośbę do państwa ze strony społecznej, żebyście państwo zostawili nam swoje kontakty…

Już wszystko mamy, tak?

Wobec powyższego będziemy państwa doceniać przy innych okazjach.

Dzisiaj, proszę państwa, pozostaje nam tylko wybrać posła sprawozdawcę. Mam przyjemność zaprosić do tego dzieła panią poseł Marię Zubę.

Czy pani poseł wyraża zgodę?

Czy ktoś z państwa zgłasza jakieś inne kandydatury?

Nie, dziękuję bardzo.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Podsumowując chciałbym w imieniu strony społecznej...

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Chwileczkę, chwileczkę. Zaraz udzielę panu głosu.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Pani poseł Maria Zuba została jednogłośnie wybrana na sprawozdawcę niniejszej ustawy.

Wobec tego, drodzy państwo, wysłuchajmy jeszcze wypowiedzi pana.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Chciałbym podsumować, że akurat wczoraj słuchałem też państwa wystąpień w Sejmie.

Czułem się, jakbym był na jakimś zebraniu PZPR. Pomimo setek bądź tysięcy pism, jakie wysłaliśmy do rządu i do Sejmu, interesy społeczne nie zostały uwzględnione.

Po ostatnim posiedzeniu Komisji rozmawiałem z marszałkiem Sejmu, który powiedział, że nie będzie dążył do praworządności w spółdzielniach, ponieważ nie chce awantury.

Rozumiem, że państwo dostali z góry taki prikaz, że tej sfery nie ruszamy.

Jesteśmy całkowicie oburzeni, że interesy ludzi nie są wzięte pod uwagę, tylko chroni się też lustratorów. Odnośnie do lustratorów chciałbym powiedzieć, że jest wielu lustratorów nieposłusznych grupie, która jest reprezentowana przez ośmiornicę. Nie mają oni co robić. Nie ma się więc co martwić, że ci może bardziej uczciwi lustratorzy wezmą się do roboty po nowym roku, dlatego, że jest ich na tyle. Rewolucja jest taka, że komuś – po prostu – odetnie się może niesłuszne finansowanie. Lustracja polega na tym, że prezes lub, nie chcę operować nazwiskami, jeden z panów, który był tutaj ostatnio obecny, mówi, jaki powinien być efekt lustracji. I taki jest, jaki jest.

U nas na walnym zebraniu odrzuciliśmy zmiany, jakie narzucił nam Jankowski, wskazując, że takie powinny być przyjęte. Nie uzasadnił dlaczego, dlatego, że w protokole lustracji nawet nie było to poruszone. Zastrasza starych ludzi, że jeżeli w ciągu dwóch miesięcy nie przyjmiemy zmian z protokołu wniosków, żeby zmienić statut, żeby można było wybudować coś w naszym parku lub jakimś skrawku, gdzie jeszcze jest jedno drzewo to Jankowski weźmie starszych ludzi do prokuratury.

Proszę państwa, państwo i tak nie reagują na to, co mówię. Wiem, że państwo mają zakodowane w głowie, co mają zrobić. To, co wczoraj mówiła pani sprawozdawca, po prostu, jest niezgodne z rzeczywistością.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję panu bardzo.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Chciałbym tylko powiedzieć, że nie poprzestaniemy na tym. Będziemy protestować, wyjdziemy na ulice. Jak najbardziej jestem za tym, żeby Prawo i Sprawiedliwość robiło porządek, ale jeżeli skupi się tylko na Amber Gold i na aferze w Warszawie (pan Śpiewak też walczy o tę sprawę) i nie włączy się w spółdzielnie, to jednak będziemy podważać waszą wiarygodność.

W tej chwili, po prostu, jesteśmy zawiedzeni.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Proszę państwa.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Nawet to, co składa pani poseł Masłowska, jest odrzucane. Po prostu, jedna wielka korupcja.

Czy państwo to słyszą?

Państwo przybijają gwóźdź Jezusowi na krzyżu.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Dziękuję bardzo.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

I jedenastu milionom ludzi, tak być dalej nie może.

Tak, do pani też mówię.

Przewodniczący poseł Bogdan Rzońca (PiS):

Bardzo państwu dziękuję za aktywność na dzisiejszym posiedzeniu Komisji.

Zamykam posiedzenie Komisji, do widzenia.

Członek SOS Płock, SBM Zachód Antoni Przechrzta:

Cieszę się, że państwa sprowokowałem.

Niech państwo czytają ustawy. Niech państwo spotkają się z wyborcami i czytają, co się dzieje. W imię Jezusa Chrystusa. Tak, przybijcie Jezusowi kolejny gwóźdź. To pozwalajcie im kraść dalej. Niech kradną dalej. Niech pan na to pozwoli.

Myśmy pozwolili? Wyrzucali nas ze spółdzielni. Do dzisiaj chodziliśmy po sądach. Wyrzucili nas z rady nadzorczej, dlatego że wyjawiliśmy dwadzieścia cztery miliony… przekrętów.

A wy co zrobiliście? Nic.

Można sobie do was listy pisać i nic to nie daje. Można iść do prokuratury i wszystko jest zawieszane. I wy jesteście za to odpowiedzialni rączkami z automatu, które tak – po prostu – podnosicie.

Dziękuję.